

Stichting Certificaat Ondernemerschap

**Examen Financiën (FIM)
Maandag 10 januari 2011**

*Dit examen bestaat uit 4 pagina's en 4 bijlagen.
Beschikbare tijd 2 uur*

*In totaal kunnen voor het examen 100 punten worden behaald.
55 punten of meer is voldoende.*

Freelance

bureau voor softwareontwikkeling en webdesign

Situatieschets

Bureau Freelance – gevestigd in Eindhoven - is twee jaar geleden opgericht door twee ondernemende studenten, Charlie en Geraldine. Over enkele maanden zijn ze beiden afgestudeerd aan de HBO-bedrijfskunde. Ook hebben ze beiden de minor Ondernemerschap met succes gevolgd.

Charlie en Geraldine hebben een samenlevingscontract afgesloten en bezitten gezamenlijk een appartement in de binnenstad. De vrije verkoopwaarde van hun appartement, dat ze ‘voor een zacht prijsje’ hebben gekocht van de vader van Geraldine, is getaxeerd op € 350.000,-. De executiewaarde bedraagt € 260.000,-. Op het appartement rust een hypotheek van € 140.000,-. Bij de start van het bedrijf hebben de ouders van Charlie een achtergestelde lening van € 25.000,- beschikbaar gesteld. Daarnaast hebben Geraldine en Charlie een bedrijfsruimte gekocht in Strijp S voor € 140.000,-. De bank heeft hiervoor een hypotheek verstrekt van € 100.000,-.

Ze hebben beiden uit een erfenis enkele kunstwerken in bezit. Charlie bezit voor € 30.000,- aan schilderijen en antieke geweren, Geraldine een aantal sculpturen met een waarde van € 20.000,-. Andere noemenswaardige privébezittingen of -schulden zijn er niet.

Lastige financiële situatie

In 2010 is de winst van Freelance aanzienlijk afgenomen door gebrek aan opdrachten. De privé-opnamen waren in dat jaar desondanks hoog, zeker in verhouding tot de achterblijvende winst van het bedrijf. Enkele reizen naar de VS en Australië, deels voor hun professionele ontwikkeling, deels als vakantie, hebben behoorlijke bedragen gekost. Het eigen vermogen is daardoor sterk gedaald. Er moet iets gebeuren, want anders is een faillissement niet meer te voorkomen.

De limiet van het rekening-courantkrediet bedraagt € 40.000,-. De bank vindt in deze onzekere tijden dat het saldo te hoog is en wil geen overstand meer toestaan.

Charlie en Geraldine zullen nu extra maatregelen moeten gaan treffen om uit de financiële impasse te geraken.

Onderneming

Charlie en Geraldine hebben samen een vof, een vennootschap onder firma. Van het resultaat ontvangt ieder 50%. De vennoten ontvangen geen rente over het ingebrachte kapitaal.

Freelance heeft in 2009 de rechten van enkele softwarepakketten verworven. Deze vertegenwoordigden toen een waarde van € 24.000,-.

Door de tegenvallende resultaten is er het laatste jaar niet meer geïnvesteerd. Eigenlijk zou er ongeveer € 15.000,- nodig zijn om een aantal servers en enkele softwareontwikkeltools aan te schaffen; immers Freelance biedt als dienstverlening ook hosting aan aan klanten die webapplicaties bij Freelance hebben ondergebracht.

Vennoten en personeel

Zowel Charlie als Geraldine werken voor 80% (0,8 fte) in de zaak. Tot eind 2010 werd er met verschillende inhuurkrachten gewerkt, in 2009 in totaal 0,6 fte, in 2010 0,8 fte.

Per 1 januari 2011 zal Jef als nieuwe vennoot toetreden tot de vof. Zijn inbreng in de vof is beperkt tot het geven van een financiële injectie om zo de financiële structuur van Freelance te versterken. Hij heeft wel een behoorlijk winstaandeel bedongen: 40% van de winst met ingang van 2011. Dat betekent dat Charlie en Geraldine vanaf 2011 nog ieder een winstaandeel van 30% hebben.

Branchecijfers

Uit het Jaarboek voor de Automatisering zijn enkele cijfers bekend van vergelijkbare software- en designbureaus.

	2009	2010
Omzet per fte	€ 103.000,-	€ 95.000,-
Brutowinst per fte	€ 62.302,-	€ 58.045,-
Brutowinstmarge per fte	63,4 %	61,1%

In de branche is een krediettermijn debiteuren van 14 dagen gebruikelijk.

Overig

De verkopen vinden voor 10% contant plaats; 90% gaat op rekening.

Het BTW-tarief bedraagt voor alle verkopen 19%.

Er heeft geen herwaardering van vaste activa plaatsgevonden.

Vragen

Vraag 1 (14 punten)

- Bereken de omzet per fte, voor zowel 2009 als voor 2010. (6 punten)
- Geef uw mening over de omzet per fte. (4 punten)
- Charlie en Geraldine overwegen in 2011 extra personeel aan te trekken. Wat vindt u van het idee? (4 punten)

Vraag 2 (8 punten)

- Bereken voor zowel 2009 als 2010 de brutowinstmarge (%). (2 x 2 punten)
- Beoordeel de brutowinstmarge van Freelance en geef een mogelijke verklaring voor de afwijking. (1 + 3 punten)

Vraag 3 (14 punten)

- Bereken de krediettermijn debiteuren in dagen voor 2010. (6 punten)
- Geef een mening over de hoogte van deze krediettermijn. (2 punten)
- Noem drie acties om de debiteurentermijn te verlagen (3x 2 punten)

Vraag 4 (20 punten)

Op de balans is een verslechtering opgetreden gelet op de 'gouden balansregel'.

- Wat houdt de 'gouden balansregel' in? (4 punten)
- Laat met een berekening zien dat er in de loop van 2010 een verschuiving heeft plaatsgevonden op de wijze waarop de vaste activa zijn gefinancierd en geef uw mening hierover. (4 + 2 punten)
- Bereken het netto werkkapitaal per 31 december 2009 en per 31 december 2010 en geef uw oordeel over de ontwikkeling. (3x 2 punten)
- Hoe beoordeelt u de ontwikkeling van de financiële situatie van Freelance gelet op de mutaties in het eigen vermogen en de wijziging in de verhouding eigen vermogen / vreemd vermogen op 31-12-2009 ten opzichte van 31-12-2010? (een berekening is niet vereist) (4 punten)

Vraag 5 (24 punten)

- Bereken de privé-opnamen van zowel Geraldine als Charlie in 2010. (2x 2 punten)
- Geef aan de hand van het kasstroomoverzicht aan welke middelen zijn vrijgekomen om de privé-opnamen mogelijk te maken. (3 punten)

Ter verbetering van de financiële structuur brengt de nieuwe vennoot Jef op 1 januari 2011 eigen vermogen in in de vorm van liquide middelen, waardoor de sovbiliteitsratio op 25% komt (zie kengetallen). De hoogte van dit kengetal wordt door de vennoten voorlopig als een gezonde basis voor voortbestaan gezien.

- Bereken de vereiste hoogte van de financiële inbreng door Jef waardoor deze target gerealiseerd wordt. (3 punten)

Jef verwacht dat door zijn financiële injectie de winst in het komend seizoen zal verdubbelen ten opzichte van 2010. Hij vraagt 40% van de toekomstige winst.

d. Bereken het rendement op het geïnvesteerd vermogen van Jef en geef uw mening over dit rendement. (Rentepercentages bij banken: gemiddeld 6%). (4 punten)

Een vriend van Jef spreekt hem aan over zijn toetreden als vennoot in de vof. Hij adviseert Jef om gedegen advies in te winnen bij een deskundige alvorens toe te treden tot de vennootschap. Door de vof om te zetten in een andere ondernemingsvorm kan het risico voor Jef sterk beperkt worden.

- e. Noem twee ondernemingsvormen waarbinnen Jef zijn risico over het te investeren kapitaal kan beperken en geef hierbij aan hoe het risico beperkt wordt? (2 x 3 punten)
- f. Welke motieven kan Jef hebben om, ondanks adviezen om terughoudend te zijn, geld in Freelance te steken? Noem er twee. (2x 2 punten)

Vraag 6 (20 punten)

Naast de financiële bijdrage van Jef willen Geraldine en Charlie ook bij de bank aankloppen voor extra krediet, in welke vorm dan ook. Wellicht geven zekerheden in de zaak en/of in privé nog financieringsruimte.

- a. Bereken de hoogte van de zekerheden in de zaak op basis van de balans per 31-12-2010. (10 punten)
- b. Bereken de hoogte van de totale door de bank verstrekte kredietfaciliteiten per 31 december 2010. (2 punten)
- c. Motiveer of op basis van de uitkomsten van vraag 6a en 6b of er nog onderhandelingsruimte is met de bank. (4 punten)
- d. Beargumenteer of de privé-bezittingen van Geraldine en Charlie nog ruimte geven voor bankkrediet. (4 punten)

Einde examen